

HELGELAND AVFALLSFØREDLING IKS
Postboks 1295 Sentrum
8602 Mo i Rana

Saksbehandler:

Tilde Nygård

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Helgeland Avfallsforedling IKS - Røssvoll

Kontrollnummer: 2021.054.I.SFNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Merethe Aasen

Fra Statsforvalteren i Nordland:

Tilde Nygård

Andre deltagere fra virksomheten:

Knut Hatlen

Trond Johansen

Espen Martinsen

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:

Jorunn Aaneby

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Helgeland Avfallsforedling IKS (HAF) sitt anlegg på Røssvoll den 05.10.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket 3 avvik og ga 2 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- HAF har ikke en skriftlig rutine for regelmessig kontroll og vurdering av diffuse utslipp av deponigass og vurdering av gassuttaksanleggets effektivitet
- HAF brenner avfallstrevirke uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11
- Lagring, håndtering og merking av farlig avfall på anlegget på Røssvoll er ikke forsvarlig

Anmerkninger:

- HAF bør ha en skriftlig rutine på klassifisering av avfall og hvordan man finner ut om innhold av stoffer i avfallet er over eller under grensen for farlig avfall
- HAF bør ha en strategi for stikkprøvekontroller av avfall som skal til deponi

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

15.10.2021	Tilde Nygård	Oddlaug E. Knutsen
dato	kontrollør	seksjonsleder
	Statsforvalteren i Nordland	

Kopi av rapporten sendes til:

- Rana kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: HELGELAND AVFALLSFOREDLING IKS	
Organisasjonsnr.: 974010275	Eies av: 971140496
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110 - Innsamling av ikke-farlig avfall	

Kontrollert enhet

Navn: HAF - Røssvollhei - regionmottak/sortering av avfall HAF – Røssvollhei - deponi	Anleggsnr.: 1833.0062.01
Kommune: Rana	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Avfall - mottak, mellomlagring og sortering	
Tillatelse gitt: 26. juni 2009	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen gjennomføres for å følge opp et tidligere tilsyn der det ble angitt alvorlig avvik.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Flygeavfall
- Mottakskontroll og basiskarakterisering

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

HAF plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må HAF **innen 19.11.2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet, eventuelt med en tidsfestet plan for når og hvordan avvik skal rettes.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland v/Tilde Nygård.

4. Varsel om pålegg om opplysninger

Vi vurderer å gi dere følgende pålegg om opplysninger dersom vi ikke mottar disse opplysningene innen 19.11.2021:

HAF må sende Statsforvalteren i Nordland følgende opplysninger:

- Beskrivelse av hvordan avvikene er rettet, ev. en tidsfestet plan som beskriver når og hvordan avvikene skal rettes
- Redegjørelse for fyringsanlegget som minst inneholder alle opplysningene som er listet opp i vedlegg 1 til forurensningsforskriften kapittel 27
- Rutiner for drift av fyringsanlegget inkludert hvordan dere kvalitetssikrer returflisen som brennes (sikrer minst mulig forurensning i flisa som brennes)
- Basiskarakterisering av bunnasken fra fyringsanlegget med klassifisering og grunnlagsdokumentasjon for denne, eventuelt klassifisering med grunnlagsdokumentasjon dersom dere ikke skal legge den på eget deponi

Eventuelt vedtak med pålegg om opplysninger blir gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49.

Eventuelle merknader til dette varselet kan gis til Statsforvalteren innen to uker etter mottatt varsel.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 14.09.2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil HAF bli ilagt et gebyr på kr 20 300,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen og nettsiden til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

HAF har ikke en skriftlig rutine for regelmessig kontroll og vurdering av diffuse utslipp av deponigass og vurdering av gassuttaksanleggets effektivitet

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7, jf. tillatelsens vilkår 3.4.2, 3.4.3, og 3.6.5.1, jf. avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg 1, punkt 4.4.1

Kommentarer:

I HAF sin tillatelse står det at,

Virksomheten skal ha regelmessig kontroll med diffuse utslipp av deponigass og gassuttaksanleggets effektivitet. Det skal om nødvendig settes i verk avbøtende tiltak for å sikre lavest mulig utslipp til luft.

Virksomheten skal regelmessig, minst hvert 5. år, evaluere effektiviteten til gassuttaket fra deponiet (gassuttak som % av teoretisk gassproduksjon) og vurdere behov for oppgraderingstiltak. Vurderingen skal også omfatte potensialet for nye energiformål eller energiutnytting av deponigassen.

Under tilsyn i 2014 fikk HAF avvik på at dere ikke hadde rutiner for kontroll med diffuse utslipp og regelmessig vurdering av gassanleggets effektivitet. HAF fikk utført en undersøkelse av diffuse utslipp fra deponiet i 2015. Der ble det beregnet at totalutslippet var mellom 20 og 40 tonn per år, dersom utslippene som ble målt i undersøkelsen antas å være konstante gjennom hele året. Det var variasjoner i utslippsnivåene fra de ulike stedene på deponiet. HAF har ikke hatt noen annen kontroll med diffuse utslipp siden da, bortsett fra nylige foretatte målinger hos en nabo.

Det er ikke tilstrekkelig å utføre én undersøkelse og deretter ikke gjøre noe mer på 6 år. Diffuse utslipp er noe som skal følges med på, og behov for tiltak skal vurderes. Det er Statsforvalterens vurdering at HAF må ha en skriftlig rutine som sikrer at dette gjøres regelmessig, slik tillatelsen krever.

Vi forventer at dere regelmessig, og minst hvert 5. år, vurderer effekten av gassuttaket, at dere har en rutine som sikrer dette og at dere dokumenterer evalueringen skriftlig

Avvik 2

HAF brenner avfallstrevirke uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven § 11

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 første ledd, jf. forurensningsforskriften § 27-5

Kommentarer:

HAF har et fyringsanlegg der de forbrenner kvernet avfallstrevirke. Fyringsanlegget varmer opp optibaganlegget. Fyringsanlegg som brenner avfallstrevirke er konsesjonspliktige, jf. forurensningsforskriften § 27-5 (fra 1. juli 2021), og forurensningsloven § 7 første ledd, jf. forurensningsloven § 29. Fra 1. juli 2021 ble det presisert at alle forbrenningsanlegg som brenner treavfall må ha tillatelse. Kravet om at forbrenningsanlegg som brenner treavfall må ha tillatelse gjaldt også før denne presiseringen kom 1. juli 2021, men fulgte da av forurensningsloven § 7 første ledd og forurensningsloven § 29. Anlegg som forbrenner trevirke som ikke er definert som rene brensler (utenfor virkeområdet til kap 27 om forbrenning med rene brensler) og er unntatt bestemmelse om forbrenning av avfall (avfallsforskriften kap 10 om forbrenning av avfall) må ha tillatelse til forbrenningen, jf. forurensningsloven § 7 første ledd.

Under tilsynet opplyste dere om at fyringsanlegget ble installert i 2017, at det har en effekt på 250 kW, og en kapasitet på 300 tonn flis i året, men at dere har fyrt med noe mindre enn dette det siste året. Dere opplyste videre om at dere ikke fører oversikt over hvor mye flis som brennes. Det var ingen som kunne redegjøre for hvor tidligere produsert brunnaske har blitt kassert. Bunnaske som er produsert i senere tid har dere på lager og dere skal teste dette for å klassifisere det for å se om det kan legges på eget deponi for ordinært avfall. Vi vurderer det som mulig, basert på funn fra tidligere tilsyn, at dere har deponert bunnaska på eget deponi uten at den er klassifisert eller basiskarakterisert. Dere ga også ulike forklaringer om hvilken flis som brennes. Noen opplyste om at flis til fyringsanlegget hentes fra den ferdigkvernete haugen med trevirke der alt ordinært trevirke dere har mottatt er blandet, og andre opplyste om at dere sorterer ut det reneste trevirket som dere vil ha i ovnen og kverner dette separat.

Avvik 3

Lagring, håndtering og merking av farlig avfall på anlegget på Røssvoll er ikke forsvarlig

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-5

Kommentarer:

Lagring utendørs

Farlig avfall skal håndteres forsvarlig, og det er en faglig norm som tilsier at alt farlig avfall skal lagres under tak. Vi viser også til punkt 1 i vedlegg 4 til avfallsforskriften kapittel 11, som sier at all lagring av farlig avfall skal være basert på en vurdering av miljørisiko, og at lagring av farlig avfall skal skje under tak og på fast dekke med oppsamling av eventuell avrenning. Annen lagringsmåte kan benyttes dersom virksomheten kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse. Internkontrollforskriften stiller også krav til risikovurderinger og rutiner/prosedyrebeskrivelser.

På Røssvoll lagres impregnert trevirke og klorparafinholdige isolerglassruter utendørs, uten tak. Vi fikk opplyst under tilsynet at det er et mål for HAF å få all avfallshåndtering under tak i fremtiden, og at dere har et tak som det er mulig å plassere over bingen det klorparafinholdige isolerglassruter lagres. Det var noe uklart i hvilken grad dere benytter dette taket. Vi gjør oppmerksom på at det kan aksepteres at impregnert trevirke (ikke ferdigkvernet/flis) lagres utendørs, men dere må ha en miljørisikovurdering på dette.

Uforsvarlig håndtering av klorparafinholdige isolerglassruter

Figur 1: Klorparafinholdige isolerglass i binge uten tak, flere er knust, og haug med impregnert trevirke i bakgrunnen til høyre

Klorparafinholdige isolerglassruter er farlig avfall. Bevisst nedknusing av slike ruter anses som *behandling* av farlig avfall. Behandling av farlig avfall er noe man trenger særskilt tillatelse til fra Miljødirektoratet. Det har dere ikke. Vårt inntrykk er at den uforsvarlige håndteringen skyldes manglende kjennskap til regelverket og uvørenhet i håndtering og lagring, og ikke at dere bevisst knuser disse.

Merking

Det også ansett som forsvarlig praksis, jf. Miljødirektoratets [faktaark M-284 | 2014](#), at alt lagret farlig avfall skal være tydelig merket med hva det er, og avfallsstoffnummer. Avfallsmottaket skal også påse at avfall fra bedrifter er merket med et deklarasjonsnummer som følger selve avfallet, også der det korttidslagres, jf. avfallsforskriften § 11-12 første ledd. Verken isolerglassrutene eller det impregnerte trevirket hadde synlig merking med at det var farlig avfall, eller deklarasjonsnummer.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

HAF bør ha en skriftlig rutine på klassifisering av avfall og hvordan man finner ut om innhold av stoffer i avfallet er over eller under grensen for farlig avfall

Kommentarer:

Under tilsynet opplyste dere om at dere lener dere på vurderinger fra laboratoriet som leverer grunnlagsdokumentasjon for basiskarakteriseringer, og ellers har kontakter som kan bistå i vurderingen om avfall er farlig eller ordinært. Metodikken som ble beskrevet under tilsynet er ikke helt i tråd med hvordan denne vurderingen skal gjøres. Statsforvalteren vurderer det som viktig at HAF, som er den profesjonelle part i kontakt med kunder som skal levere avfall, er stødig på hvordan man klassifiserer avfall og har mulighet til selv å verifisere klassifiseringen av avfall som skal til deponi.

Anmerkning 2

HAF bør ha en strategi for stikkprøvekontroller av avfall som skal til deponi

Kommentarer:

HAF har innført rutiner for stikkprøvekontroller av hvert 100. lass som kommer til deponiet. Dere har gjennomført én slik stikkprøvekontroll så langt. Utover minimumskravet praktiseres stikkprøvekontroller ulikt hos ulike aktører. Vi anbefaler at dere også har en strategi for hvilke lass som skal velges ut til stikkprøvekontroll - for eksempel ved nye prosjekter/nye kunder, når man har mottatt en viss mengde fra én kunde, når analyseresultater fra basiskarakteriseringen viser grenseverdier tett opp til grense for farlig avfall, og noen helt tilfeldige stikkprøver. Dette henger også litt sammen med rutinen for «mistankekontroll» som dere etablerte i fjor.

9. Andre forhold

Lagring av EE-avfall

Vi gjør oppmerksom på at Miljødirektoratet og Statsforvalteren i oktober og november i år gjennomfører en tilsynsaksjon hos behandlingsanlegg for EE- og metallavfall i samtlige fylker. Aksjonen er en del av arbeidet for å hindre at EE-avfall håndteres ulovlig og havner på avveier.

Håndtering av EE-avfall var ikke tema på akkurat dette tilsynet med HAF, men vi observerte utendørslagring av mulig EE-avfall på Røssvoll, som bar preg av at det hadde stått slik en stund. Vi minner om avfallsforskriften § 1-8 og § 1-22 første ledd som stiller noen krav til oppbevaring og lagring av EE-avfall for blant annet å bevare muligheten for forberedelse til ombruk, materialgjenvinning og utsortering av komponenter i EE-avfallet, samt å forhindre forurensning. Dette er tema vi kan komme til å ta opp ved senere tilsyn.

Figur 2: Mulig EE-avfall som ikke ble undersøkt nærmere